

**RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM, CENOVÝ ROZPOČET
A NÁVRH NA RESTAUROVÁNÍ
SOCHY SVATÉHO JANA NEPOMUCKÉHO
V OBCI ČESKÉ PETROVICE PRO ROK 2018**

I. Lokalizace památky:

1. **Okres:** Ústí nad Orlicí
2. **Obec:** České Petrovice
3. **Číslo parcely:** socha je umístěná na okraji p. p. č. 1378/5, katastrální území České Petrovice č. 622702
4. **Bližší určení místa popisem:** socha je umístěná na břehu potoka, jehož středem prochází státní hranice s Polskem; vede k ní polní cesta, odbočující napravo od silnice z Českých Petrovic směrem na Čihák
5. **Název památky:** socha svatého Jana Nepomuckého
6. **Rejstříkové číslo objektu v ÚSKP:** památka není evidována

II. Údaje o památce:

1. **Autor:** na podstavci je vysekaný monogram E. H.
2. **Sloh / datace:** r. 1873
3. **Materiál:** -hrubozrnný pískovec světle okrové barvy
4. **Rozměry:** výška sochy – 180 cm (bez svatozáře)
výška podstavce – 170 cm
„ celého objektu – cca 350 cm
šířka základny: 82 cm x 72 cm
5. **Předchozí restaurátorské zásahy:**
Na památce jsou patrné neodborné opravy, pravděpodobně provedené v 90. letech 20. století.

III. Údaje o akci:

1. **Vlastník:** obec České Petrovice
2. **Investor:** „ „ „
3. **Závazné stanovisko:** ---
4. **Návrh na restaurování vypracoval:** Hynek Bláha, sochař - restaurátor, dne 21. 12. 2017
5. **Termín započetí akce:** 25. 9. 2017
„ ukončení „ : 21. 12. 2017

IV. Popis památky:

1. Popis: Socha sv. Jana Nepomuckého, jednoho z českých zemských patronů, znázorňuje postavu světce zobrazeného podle tradičního ikonografického vzoru v přibližně životní velikosti. Světec je oblečený do liturgického roucha – kleriky, rochetu a almuce s kapucí (kožešinové pláštěnky). Na hlavě má nasazený biret. Levou rukou si na levém rameni přidržuje krucifix (vzhledem k celkové kompozici diagonálně). Pravou rukou jej drží za spodní partie. V pravé ruce zároveň světec drží kovovou palmovou ratolest – symbol mučednické smrti. Světec sklání hlavu ke krucifixu a zároveň ji naklání k levému rameni. Stojí v mírném kontrapostním postoji. Levou nohu má pokrčenou v kolenu s chodidlem vytočeným doprava, na levé napnuté spočívá váha figury. Figura tak tvoří typickou barokní esovitou kompozici. Okolo hlavy je osazena svatozář svojí podobou odpovídající ikonografickému modelu – svatozář tvoří kruh s 5 šesticípími hvězdami.

Socha je osazena na vysokém hranolovém podstavci, skládajícím se ze 3 částí: - masivní hlavice členěné profilací (obloukem a výžlabkem), - dřívku ve tvaru jednoduchého hranolu, - patky. Do čelní svislé plochy dřívku je vysekané obdélné zrcadlo. Uvnitř zrcadla je umístěný rámeček ve vrchní partii členěný lomeným obloukem. Uvnitř rámečku je v nízkém reliéfu vysekané Nejsvětější srdce Ježíšovo – srdce s plameny. Ve vrchních rozích zrcadla po stranách lomeného oblouku jsou v nízkém reliéfu vysekané rokaje a rostlinné dekory. Zezadu je do podstavce vysekaný monogram E. H. a datace 1873.

Patku tvoří masivní hranol. Vrchní vodorovná hrana patky je lemována vlysem s motivy akantu. V čelní svislé ploše je v nízkém reliéfu zobrazený relikviář s jazykem světce. Čelní svislé hrany patky jsou ve vrchní partii skosené. Ve spodní partii je patka členěna vodorovným profilem tvaru výžlabku.

Do spáry mezi plyntusem figury a hlavici podstavce je zasazená kovaná konzole lucerny. Konzole je zdobená rostlinnými motivy - listy.

Celá skulptura včetně podstavce stojí na masivní základové desce.

Na památce jsou patrné pozůstatky barevných pojednání, např. srdce s plameny na podstavci je kolorováno červenou barvou.

Figura světce je modelována v poněkud naivním pojetí. Draperie oděvu, vousy a vlasy světce jsou značně stylizované a působí až dekorativně. Dílo je projevem lidového sochařství, působí velice malebně a má své estetické kvality.

2. Popis stavu památky před započítím restaurátorského zásahu:

Skulptura byla v minulosti značně mechanicky poškozená. Figura světce se pravděpodobně zřítila na zem a následně byla znovu osazena zpět na podstavec. Některé části plastiky, především hlava postavy světce v obličejových partiích a spodek figury v partii nohou byly rozlomené a velice neodborně slepené. Lepené fragmenty jsou nepřesně sesazené a povrchová modelace jednotlivých fragmentů na sebe nenavazuje. Praskliny v těchto partiích jsou nevhodně „přetmeleny“ či slepeny stavebním lepidlem. Restaurátorské doplňky z umělého kamene z předchozího restaurátorského zásahu jsou rovněž nevhodného tvaru, struktury a barevnosti a na objektu působí rušivě.

Hlava figury je také svázána kovovým drátem. Pravá ruka se spodní částí krucifixu je nalomená. V těchto partiích jsou zřetelné široké praskliny. Svatozář je zkorodovaná. Hvězdy se dochovaly ve fragmentárním stavu. Palmová ratolest je rovněž zkorodovaná a pokroucená. Vrchní část svislého břevna krucifixu se svitkem s nápisem INRI chybí. Skulptura je

znečištěna usazenými nečistotami, mechy, lišejníky a zelenou řasou. Povrch kamene je soudržný a jeví stupeň degradace odpovídající stáří památky. Jen místy je hmota kamene narušena mírnou korozií.

Kovová konzole lucerny, zasazená do hlavice podstavce, je narušena povrchovou korozií. Lucerna se do současnosti nedochovala.

Statika objektu je stabilní.

V. Vyhodnocení průzkumu:

Skulptura byla v minulosti značně mechanicky poškozená a neodborně restaurovaná.

Na figuře světce je značné množství nevhodně provedených doplňků. Pravá ruka postavy včetně spodní partie křížifixu je nalomená; v těchto místech jsou zřetelné 2 rozevírající se praskliny, takže tato část modelace může brzy odpadnout. Kovové doplňky – atributy jsou zkorodované. Hvězdy na svatozáři jsou zohýbané. Tyto faktory značně snižují estetický účinek památky.

Na památku působí i další degradační procesy a poškození. Na památce se nacházejí další drobnější mechanická poškození. Povrch kamene je znečištěný mikrovegetací, která svým kořenovým systémem narušuje strukturu kamene. Na povrchu kamene jsou patrné i další povrchové nečistoty. Tato poškození a degradační procesy mají za následek ztrátu původní hmoty kamene a tím i originální sochařské modelace i ostatních autentických výtvarných prvků díla a postupně vedou k zániku této památky. **Z výše uvedeného je zřejmé, že je stav objektu nutné klasifikovat jako havarijní.**

Tato památka je zajímavým příkladem lidové uměleckořemeslné kamenosochařské tvorby (kvalita díla je zřetelná i přes jeho vážné poškození) a je zároveň dokladem duchovního života lidu zdejšího regionu z přelomu 18. a 19. století. Skulptura také v dané lokalitě představuje významný krajinnotvorný prvek, který spoluvytváří kolorit krajiny a rovněž dotváří obraz místní historie. **Z výše uvedených důvodů je proto včasný odborný restaurátorský zásah nutný pro zachování této hodnotné sochařské kulturní památky a zároveň povede k její estetické rehabilitaci.**

VI. Koncepce restaurátorského zásahu – bude provedeno:

- demontáž figury pomocí jeřábu a silonových popruhů; převoz do ateliéru restaurátora
- citlivé očištění povrchu kamene od usazených nečistot, mechů, lišejníků a zelené řasy
- citlivé rozlomení nepřesně slepených partií, tak, aby nedošlo ke ztrátě originální sochařské modelace figury
- odstranění nevhodných restaurátorských doplňků včetně řádného očištění lomových ploch
- konsolidace zkorodovaných partií kamene vhodnou zpevňující látkou
- slepení figury Sv. Jana a přilepení jednotlivých odlomených fragmentů epoxidovým, popř. polyesterovým lepidlem
- zhotovení a upevnění armatur
 - z nerez oceli pro vyztužení tmelů, kde bude nutné doplnit více hmoty
- doplnění chybějících partií, zaretušování prasklin a spár umělým kamenem, který se barevností, strukturou a povrchovou úpravou přizpůsobí původnímu materiálu
- lokální lazurní barevná retuš doplňků z umělého kamene
- osazení figury světce zpět na podstavec na původním místě pomocí jeřábu, silonových

- popruhů a konopných lan, přičemž zkorodované původní ocelové čepy, fixující jednotlivé kusy, budou nahrazeny čepy z nerez oceli; rovnání a přesné osazení na svislo osu bude provedeno pomocí sochorů, poté bude provedeno podspárování maltou; stabilita, dokud malta ve spáře nezatuhne, bude zajištěna vyklínováním
- zvýraznění hřebů na figuře Ježíše Krista a nápisu INRI zlatou akrylátovou barvou, nápisů na podstavci akrylátovou barvou vhodného odstínu (černou, okrovou)
 - restaurování kovových prvků - atributů (svatozáře i palmové ratolesti) a kované konzole lucerny; bude provedena – demontáž, očištění povrchu narušeného povrchovou korozí opískováním, pozinkování; konzole lucerny bude následně natřena ochranným nátěrem černou grafitovou barvou (popř. černou matnou kovářskou barvou Alkyton), poškozené hvězdy budou nahrazeny kopiemi z měděného plechu, atributy budou následně pozlacené plátkovým zlatem ryzosti 24 karátů
 - kovové atributy budou osazeny na postavu Svatého Jana, konzole bude osazena na podstavec
 - konzervace kamene biocidním prostředkem
 - konzervace kamene hydrofobním a zpevňujícím prostředkem
 - vypracování restaurátorské zprávy s fotodokumentací průběhu prací

VII. Navrhované technologie a materiály:

- Čištění kamene od mechtů, lišejníků a povrchových nečistot- voda, kartáče z umělého vlákna, biocidní prostředek SANATOP fi. Stachema Kolín
- Demontáž, transfer a montáž figury – nákladní automobil s hydraulickou rukou, silonové popruhy a konopné lano
- Konsolidace zkorodovaného kamene- zpevňující prostředek POROSIL Z-30 (fi.AQUA – obnova staveb Praha)
- Slepení rozlomené figury světce a přilepení fragmentů kř - epoxidovým lepidlem AKEPOX 5010 fi. AKEMI, polyesterová pryskyřice BELLINZONI MASTICE 2000
- Doplnění chybějících partií- umělý kámen (složení- křemičitý písek přísl. hrubosti, bílý cement, práškové barvy zn. Teluria a BAYFERROX fi.BAYER, akrylátová disperze SOKRAT 2802 A ředěná vodou v poměru 1 : 8, hydraulické pojivo MULTIBAT
- Lazurní barevná retuš tmelů - práškové barvy zn. Teluria míchanév roztoku akrylátové pryskyřice PARALOID B 72 rozpuštěné v toluenu , akrylátové barvy zn. GENIUS
- Zvýraznění letopočtu a nápisů na podstavci - akrylátové barvy zn. GENIUS
- Konzervace kamene-hydrofobním prostředkem POROSIL ZV-20, biocid. prostředek SANATOP fi. Stachema Kolín
POROSIL VV 5 fi. AQUA - obnova staveb Praha
- Nové čepy a armatury na vyztužení tmelů – závitnicová tyč, ocelová kultina z nerez oceli
- Restaurování svatozáře a palmové ratolesti– opískování, pozinkování, poškozené hvězdy budou nahrazeny kopiemi z měděného plechu, pozlacení plátkovým zlatem 24 karátů položené na MIXTION
- Restaurování konzole lucerny – opískování, pozinkování, grafitová popř. černá matná barva zn. ALKYTON

VIII. Cenový návrh:

Cena bez DPH _____	Kč	84.000,-
DPH 15% _____	„	12.600,-
Cena celkem s DPH 15% _____	„	96.600,-
		=====

Poznámka – autorství:

Údaje a snímky obsažené v dokumentaci k restaurování podléhají zákonu č.121/200 Sb. O právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změnách některých zákonů, tzv. autorském zákonu.

Na Vysokém Újezdě dne 21. 12. 2017

Hynek Bláha, sochař-restaurátor
držitel povolení MK ČR pro restaurování
architektonických článků z kamene
517 71 Vysoký Újezd nad Dědinou 1
tel.: 728478112
email: hynekblaha@seznam.cz